

TÝDENÍK ODBOROVÉHO SVAZU KOVO V ČSFR

ROZHOVOR S ALOJZEM ENGLIŠEM, PŘEDSEDOU OS KOVO

Vláda odbory přehlíží

■ Přiznám se, že způsob, jakým se sdělovací prostředky i vládní představitelé postavili k výstražné stávce kováků a odborářů na Slovensku, mě šokoval. A „magnetofonová anabáze“ v Deníku ČST tak trochu vyvolala pochybnosti ...

— O to přece šlo — vyvolat pochybnosti a ovlivnit veřejné mínění v duchu: Co za nesmysly to vlastně odbory chtějí? Podívejte, my víme, že splnit Generální dohodu tak, jak byla uzavřena, už není možné — zejména co do poklesu reálných mezd. Ale pokud má jít o závazný dokument, musí k němu všechny strany přistupovat odpovídajícím způsobem. A pokud se vyskytnou komplikace, je třeba situaci přehodnotit a dohodu upravit. Od dubna to požadujeme na Radě hospodářské a sociální dohody, ale vláda nereaguje. Tady nejde jen o reálné mzdy (i když neplnění bodů GD je víc), tady jde o podstatu a smysl Generální dohody. O smysl tripartitních jednání — dnes, ale zejména v budoucnu. A přestože jsme na listopadových münchovských avizoval důrazněji vládu svou nespokojenost, na jednání Rady (téměř před stávkou) vláda reagovala stejně jako dřív, nepředložila nám žádné záruky pro zlepšení stavu, co do obsahu, ale i přístupu ke GD.

■ A co příslib „Generálního pardonu“?

— Příslib „Generálního pardonu“ před širokou veřejností je sice hezká věc, ale tím to nekonečí. Mimořádně — dodnes jsme se ho nedočkali. Napjatá sociální situace na Slovensku trvá, a vláda, byť značně alibisticky, tvrdí, že řešením je volný trh (tržní chování ekonomických subjektů to vyřeší), je zodpovědná za situaci ve státě. Jako každá vláda, ať je komunistická, vojenská či demokratická a pracuje v řízeném či volném hospodářství. Naše vláda má svou zodpovědnost o to větší, že přecházíme od jednoho pólu k druhému. Přistoupili jsme na to, že ten přechod bude obtížný a bude nás něco stát. Dosavadní vládní politika však už začíná vyvolávat značné pochybnosti — proto chceme záruky. Reakce panů Hoffmanna a Dlouhého v Deníku ČST kořeněná magnetofonovým záznamem vytrženým

z kontextu naše pochybnosti co do přístupu vlády (a její televize) k odborům a pracujícím, bohužel, utvrzuje.

■ Ano, průběh výstražné stávky na Slovensku dal jednoznačně najevo, že nešlo o „Englišův výmysl“ ani o „iniciativu odborových bossů“. Byla však nutná? Použití tak krajního prostředku nám už nedává mnoho prostoru pro udržení sociálního smíru, a to asi nepřinese užitek žádné straně ...

— Myslím si, že doba, kdy odbory a vláda žily ve čtyřicetiletém naprostém „konsensu“, je ne-návratně pryč. Kolega Uhlíř to řekl trefně v televizním pořadu Co týden dal: Plný sociální smír existoval snad jen v představách pana Marxe. V tržním hospodářství si budeme muset zvyknout na to, že vláda a zaměstnavatelé odborům zadarmo nic nedají, a vše si budeme muset „vydupat“. V případě výstražné stávky slovenských kováků a odborářů nešlo o protivládni či protireformní vystoupení (někteří nás dokonce označili za politicky zmanipulované). Trvali jsme na tom, aby varovná stávka nezpůsobila ekonomické škody. Byl to signál, který měl vládu reflektovat stále se zhoršující sociální situaci na Slovensku, možný sociální výbuch. A následně ji přimět k tomu, aby se problémem zabývala víc než dosud. Je to logické, když už několik měsíců nereaguje adekvátně na naše požadavky, a odbory (a tím pádem i tisíce lidí podporujících naše cíle) vysloveně přehlíží.

■ Z celé záležitosti se nějak vytrácejí zaměstnavatelé ...

— Je zřejmé, že v podmínkách volného trhu se našimi hlavními partnery stanou zaměstnavatelé. I dnes se často vláda snaží právě na jejich úkor zbavit zodpovědnosti. Nicméně — v našem resortu je zatím více než 90 procent podniků státních a za management odpovídá stát. Ředitel pracuje špatně, ale kromě zakladatelů — tedy ministerstev, resp. státní správy — ho nemůže nikdo odvolat. Špatná pracovní morálka v podnicích, nesmyslné a neefektivní výrobní programy, přežívání socialistických manýrů — za to samozřejmě odpovídá management. Pan Čalfa před nedávnem

ni výkony svých členů, působit na ně. To je skvělé! Podle předsedy vlády bychom měli nahrazovat management — aniž k tomu máme jakékoli oprávnění a možnosti. Vždyť sám pan Čalfa byl u toho, když jsme před rokem byli v souvislosti s novelizací zákoníku práce „vysachováni“ ze hry. Za chování podniků odpovídá management, za management v působnosti státních podniků pak odpovídá stát. Stát ale může a měl by ovlivňovat klima, v němž mají podniky fungovat. Ve prospěch celku, samozřejmě. Podle našich zkušeností však má i velmi dobře pracující management obrovské problémy. Souvisí to s pomalým přechodem na volné hospodářství, s pomalým a nekontinuálním přijímáním zákonů, s restriktivní politikou vlády, s financemi, úvěrovou politikou, daněmi apod. Pokud během roku nedošlo k výraznější diferenciaci dobrých a špatných podniků, někde je asi chyba.

■ Varovná stávka na Slovensku byla tiskem prezentována jako „boj za valorizaci, za zvýšení mezd“.

— Pokud vím, kovářům a odborářům jde o širší komplex, o plnění Generální dohody, resp. o přístup našich partnerů ke smlouvám a jejich dodržování ...

— I tady je patrné, jak lze manipulovat s veřejným míněním. Naše požadavky byly vyjádřeny v prohlášení předsednictva FR z Pezinku „Demokracie vyžaduje dodržování smluv“ a konkretizovány v letáčích „Co chce OS KOVO“. Čtenáři Kováku si je mohli přečíst, mohou tedy posuzovat. V souvislosti s valorizací nás obvinili, že chceme roztočit inflační spirálu. To je směšné. Vláda tvrdí, že nemá na to, aby financovala rozvoj zaměstnanosti, přitom však často neúčelně plošně vyplácí podpory v nezaměstnanosti. Představitelé vlády říkají, že rozpočet „neutáhne“ stávající sociální dávky, přitom neumějí nebo nechtějí vytvořit tlak na ty, kteří rozpočet plnit nebo mají plnit — viz. daňové úniky apod. Těch paradoxů je víc, co je však podstatnější, to je evidentní snaha vlády odbory „knokoutovat“, rozdrobit a snížit jejich význam. Tím jak přistupuje k našim požadavkům, potvrzuje svůj přežívající postoj k nám i našim lidem.

■ Co na závěr?

— Snad ještě k sociálnímu smíru. Kdosi prohlásil, že jsme se jeho porušením dostali do role „odborových kamikadze“. Já si ale myslím opak — „sebevraždu“ odborového hnutí bychom spáchali tak, že bychom přehlíželi názorovou hladinu našich členů a výrazněji nedali najevo nespokojenost. Jakýkoliv smír je přece vázán nějakými dohodami. Pokud dojde k jejich porušení a jednání „u stolu“ jsou de facto bezvýsledná, nic jiného než vystoupit razantněji nezbyvá. Pokud byl porušen sociální smír, neptejte se na to, kdo ho porušil, ale proč ho porušil a co tomu předcházelo. Porušili jsme dohody my, tím, že ve snaze neohrožit reformní proces chápeme řadu asociálních kroků, nicméně chceme od vlády určitě záruky a seriózní přístup k odborům jako obhajícím práv pracujících a nejslabších sociálních vrstev? Nebo porušila dohody vláda? Která nejeví záměr žádnou smlouvu dodržovat, ale vzápětí zpochybňuje jejich význam?

Stačí se podívat na nejnovější „experiment“ vlády s rozpočty a snížením sociálních výdajů. Je to skvělý příklad.

Děkuji za rozhovor.
Jaromír Dočkal

Stanovisko

FEDERÁLNÍ RADY OS KOVO K NÁVRHŮM VLÁDY NA STÁTNÍ ROZPOČET V SOCIÁLNÍ OBLASTI.

Přesto, že OS KOVO se staví za podporu ekonomické reformy, nemůže však podporovat faktické snížení výdajů do sociální oblasti bez vyjednávání, a proto žádá:

- a) řádné vysvětlení důvodů a příčin této restriktive sociálních výdajů.
 - b) řádné projednání návrhů vlády mezi odbory a vládou a v tripartitních orgánech.
 - c) vytvoření spolehlivého konkrétního systému ke kontrole zdrojů příjmů státního rozpočtu (daňové úniky, oprávněnost výplat dávek či podpor).
 - d) rezhodnou podporu politice aktivní zaměstnanosti ze strany státních i regionálních orgánů a zaměstnavatelů.
- FR OS KOVO konstatuje, že
- a) dosavadním postupem vlády dochází opět k porušení Generální dohody a principů sociálního partnerství, který ohrožuje sociální smír.
 - b) odpovědnost za hospodaření státních podniků z vlády nelze plně sejmut, zodpovídá totiž za dosavadní stav managementu podniků a jeho chování do doby vlastní privatizace podniků.
 - c) vláda sice nezodpovídá za životní úroveň jednotlivce, ale nemůže se zbavit odpovědnosti za sociální standard společnosti. Federální rada Odborového svazu KOVO proto vyjadřuje tento konkrétní postoj k jednotlivým bodům restriktive sociálních výdajů v rozpočtu:
 - I. Nesouhlasí se zkrácením doby podpory v nezaměstnanosti z 12 na 8 měsíců; doporučuje zpřísnit kontrolu oprávněnosti poskytování sociálních podpor.
 - II. Souhlasí se zrušením souběhu podpory v nezaměstnanosti a dvouměsíčního odstupného vypláceného ze zákona. Souběh podpory s odstupným vycházejícím z kolektivních smluv nebude dotčen.
 - III. Nesouhlasí se zrušením minima podpory v nezaměstnanosti; doporučuje jednat o maximální výši podpory 3500.— Kčs a při rekválifikaci 4500.— Kčs.
 - IV. Nesouhlasí se zrušením státního vyrovnávacího příspěvku.
 - V. Souhlasí s omezením souběžného vyplácení mezd a důchodů u mužů do věku 65 let a u žen do 60 let podle návrhu vlády.
 - VI. Nesouhlasí se snížením výše podpory v nezaměstnanosti.
 - VII. Souhlasí se zvýšením daně z příjmu nad 10 000.— Kčs.
 - VIII. Nesouhlasí s odložením valorizace důchodů.
- V Praze 12. 12. 1991.

Aktuální úkoly OS KOVO

Federální rada OS KOVO na svém zasedání ve dnech 11. a 12. prosince 1991 stanovila pro další činnost tyto priority:

- aktivní politika zaměstnanosti,
- kolektivní vyjednávání na všech úrovních a všech oblastech zájmů členů odborového svazu KOVO,
- vytvoření podmínek pro odborevou práci,
- posílit úlohu odborů při realizaci transformace ekonomiky.

A) AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

1. Strategie hospodářského rozvoje státu je tvořena restrukuralizací průmyslu. Z toho vyplývá nutnost restrukuralizace pracovní síly. OS KOVO postrádá vládou iniciované projekty marketingového průzkumu pracovního trhu, jeho budoucí skladby a změn. Tento průzkum bude sloužit jako základ kvalifikovaných rekválifikačních programů a regionálních projektů. Požadujeme vládní podporu vzniku regionálních rekválifikačních center, které budou mít za úkol účelnou rekválifikaci československé pracovní síly.

2. Požadujeme, aby úspory výdajů státního rozpočtu, např. konverzí výroby, směřovaly do investičních aktivit přínášejících nová pracovní místa a dávající předpoklad dalšího rozvoje hospodářství, jako je sanace životního a pracovního prostředí, rozvoj železniční dopravy, telekomunikace, informační systémy apod.

3. Nesouhlasíme se zkrácením sociálních dávek, které tvoří sociální záchrannou síť. Úspory státního rozpočtu se nesmějí hledat v odebrání sociálního zabezpečení obyvatelstva, ale je nutné hledat naplnění státního rozpočtu důslednou daňovou politikou, která zabráni daňovým únikům.

B) KOLEKTIVNÍ VYJEDNÁVÁNÍ NA VŠECH ÚROVNÍCH A VŠECH OBLASTECH ZÁJMŮ ČLENŮ ODBOROVÉHO SVAZU KOVO

1. Požadujeme vytvořit za pomoci politických, zastupitelských i správních institucí podmínky pro rovnocenné partnerské vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci. Proto požadujeme:

- a) povýšit všechny smluvní závazky uzavřené mezi sociálními partnery na úroveň právně vyvídatelných závazků,
- b) vytvořit zákonným ustanovením obchodně právního komoru s povinným členstvím pro všechny zaměstnavatelské subjekty. Než by se vyjasnilo vlastnické vztahy, tvořila by sociálního partnera odborům. Považujeme to za jedinou možnost zachovat kolektivním vyjednáváním sociální smír.

C) VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO ODBOROVOU PRÁCI

1. Vytvoření vnějších podmínek. Proto požadujeme:

- a) plnou liberalizaci kolektivního vyjednávání na bázi smluvní svobody,
- b) respektovat odborové svazy jako jediné zástupce zaměstnanců ze strany zaměstnavatelů i orgánů státní správy.

borné pomoci hlavně v právní a tarifní oblasti, c) posílit propagační a osvětovou činnost OS KOVO na podporu programových cílů a stanovených priorit.

D) POSÍLIT ÚLOHU ODBORŮ PŘI REALIZACI TRANSFORMACE EKONOMIKY

1. Požadujeme umožnění účasti odborů při zabrazení další spekulativní devastace našich podniků.

2. Požadujeme větší pravomoc odborů proti zneužití špatných sociálních podmínek a strachu našich členů z nezaměstnanosti v důsledku vstupujícího zahraničního kapitálu i změnách vlastnických vztahů.

K tomu využije OS KOVO všech výhod plynoucích z členství v mezinárodních odborových ústředních (IMF, MKSO, EOK, EMF).

3. Požadujeme zrovnoprávnění mzdových a pracovních podmínek našich zaměstnanců s evropským standardem v souladu se sociální chartou Rady Evropy a sociální chartou Evropských společenství.

4. Prohlašujeme, že vláda státu se nemůže zbavit odpovědnosti za životní a sociální standard společnosti.

OS KOVO použije k prosazování priorit těchto metod:

1. Za hlavní metodu považuje OS KOVO kolektivní vyjednávání na úrovni tripartitních jednání i sociálních partnerů. Na prosazení účinnosti kolektivního vyjednávání bude OS KOVO působit na poslance všech parlamentů i zastupitelských sborů, a to jak z úrovně federálních, republikových i regionálních orgánů svazu a z úrovně ZO jako občané — voliči.

Odborové orgány musejí uzavírat zásadní dohody se závazností pro všechny partnery.

2. Při neochotě partnerů vést dialog, jednat nebo dodržovat smlouvy, bude OS KOVO využívat všech zákonných prostředků, kolektivních akcí, veřejného poukázání na vlnky až po veřejná vystoupení včetně stávek.

3. OS KOVO využije v plné míře základního principu demokratického státu, kterým jsou volby do všech úrovní zastoupení občanů ve veřejném životě.

4. Všichni členové OS KOVO na všech úrovních budou všem voleným zástupcům připomínat, že musejí rozhodovat s vědomím odpovědnosti voličům, s rizikem úspěchu či neúspěchu ve volbách.

5. OS KOVO zabezpečí informovat své členské základny prostřednictvím volených orgánů o postojích poslanců, parlamentních klubů a stran při posuzování a schvalování legislativních návrhů podporovaných odbory.

6. V rámci předvolební kampaně se bude OS KOVO angažovat v souladu se závěry sjezdu zejména schváleným programem.

7. OS KOVO se nesmí nechat zneužít některou politickou stranou nebo hnutím k činům, které by mohly narušit odborovou jednotu a nezávislost na vládních nebo politických institucích. [Přijato jako součást usnesení FR OS KOVO dne 12. 12. 1991 v Praze.]

USNESENÍ

Z III. ZASEDÁNÍ FR OS KOVO DNE 11.—12. 12. 1991 V PRAZE

ZPRÁVA PŘEDSEDNICTVA

FR schvaluje zprávu předsednictva FR OS KOVO za období červenec—listopad 91 a ukládá dopracovat stávkový řád a předat ke schválení nejbližším zasedáním výkonných rad, ověřovat zprávy a informace, které jsou předávány do sdělovacích prostředků, důsledně demontovat dezinformace zaměřené ve sdělovacích prostředcích proti zájmům OS KOVO, na požádání předsedy ZO OS KOVO působit na příslušná ministerstva, aby zajistili možnost vyjádření se k privatizačním projektům a na požádání předsedy ZO OS KOVO zabezpečit zápis z projednávání privatizačního projektu v odvětvové a nebo resortní komisii ministerstva průmyslu ČR a ministerstva hospodářství SR.

ZPRÁVY O PLNĚNÍ ÚKOLŮ vyplývajících z usnesení sjezdu OS KOVO a z II. zasedání FR OS KOVO

FR schvaluje zprávu o plnění úkolů a zásady hospodaření s finančními prostředky OS KOVO.

STANOVENÍ LINIE POSTUPU OS KOVO V R. 1992

FR schvaluje priority pro činnost OS KOVO v roce 1992, které jsou součástí tohoto usnesení s tím, že v oblasti kolektivního vyjednávání bude upřednostňovat oblast mezd, a ukládá předsednictvu vyhodnocovat linii postupu pravidelně na každém zasedání P—FR.

ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODÁŘENÍ OS KOVO za období červenec—listopad 1991

NÁVRH ROZPOČTU OS KOVO NA ROK 1992

FR schvaluje zprávu o hospodaření za období červenec—listopad 1991, přerozdělení příjmů fondu provozních prostředků v poměru: 25 % pro FR, 29,4 % pro CR, 25,7 % pro MSR, 19,9 % pro SR, samostatné vedení a zpracování finanční agendy na jednotlivých výkonných ra-

dách, převedení půjček a nadací OS KOVO z rozpočtu fondu provozních prostředků na fond rezervní, úpravu statutu fondu provozních prostředků a předložení návrhů rozpočtu na rok 1992 jako dočasný; ukládá zpracovat návrh definitivního rozpočtu OS KOVO 1992, dopracovat statut sociálně podporného fondu, novelizovat zásady revizní činnosti v OS KOVO, připravit návrh převodu účelových hospodářských zařízení OS KOVO na formu odpovídající novým zákonným opatřením; a zmocňuje předsednictvo FR OS KOVO uskutečnit převody účelových hospodářských zařízení OS KOVO na formu odpovídající novým zákonným opatřením.

ZPRÁVA O PRŮBĚHU kolektivního vyjednávání vyšších kolektivních smluv na rok 1992

FR bere na vědomí informační zprávy o stavu kolektivního vyjednávání v jednotlivých republikách, ztotožňuje se s usnesením CR OS KOVO ze dne 5. 12. 1991 ke stavu vyjednávání vyšší kolektivní smlouvy na rok 1992, a schvaluje krizový stáb ve složení: Jan Uhlíř, Václav Rajdl, Milan Stěch, Stanislav Filip, Vladimír Požárek, Václav Kučera, Jaromír Endlicher, Lubomír Stencl, Jan Ráž, František Vach, Josef Středula, Antonín Valáček, Anton Miška, Pavol Adámek.

INFORMAČNÍ ZPRÁVY O KONTROLE HOSPODÁŘENÍ

- a) v Odborovém svazu KOVO za r. 1990,
- b) účelovém zařízení OS KOVO — Robotnické noviny,
- c) v účelovém zařízení OS KOVO — Středisko odborového vzdělávání Zlence,
- d) dořešení zahraniční svazové rekreace OS KOVO za r. 1991.

Stanovisko dozorců a revizní komise OS KOVO k informačním zprávám k bodu a) — c).

FR schvaluje tento postup: zadat hloubkovou kontrolu hospodaření za uplynulý období v uvedené době. (Pokračování na str. 2)

Co čekáte od „odborářského roku 1992“?

PTAL SE 11. PROSINCE REDAKTOR JAROMÍR DOČKAL ČLENŮ PŘEDSEDNICTVA FR NA 3. ZASEDÁNÍ FEDERÁLNÍ RADY OS KOVO V PRAZE

Naše anketa

● Michal Mítýšek, Dům kultury Ostrava-Vitkovice

Rok 1992 prokáže, nakolik je Odborový svaz KOVO solidním a vážným partnerem pro zaměstnavatele i vlády. Půjde o první zkoušku zralosti — nejen odborářských představitelů, ale i odborářů samotných. Od managementu a vlády budeme, aby se chovaly tržně, aby respektovaly tržní vyvážení společnosti. V příštím roce se projeví, do jaké míry jsou naše požadavky oprávněné, zejména co do vážnosti a významu OS KOVO v odborové politice. My můžeme klást požadavky, ale pokud nemá být o „výkřiky“, musí je klást centrála, která je dostatečně zralá. Musí být schopná vysvětlit členské základně svou politiku, aby jí základna podpořila. Důvěra je důležitý faktor, bez ní nemůže OS okamžitě reagovat, ať už jde o požadavky nebo ústupky. Troufnu si říci, že váha odborového svazu není dána počtem členů (co do velikosti jsme největší u nás a patříme k největším ve světě), ale důvěrou členů ke svým předákům a schopností oněch předáků.

● Bohumil Moravec, Tesla Nové Zámky

Očekávám, že se konečně zastaví pokles životní úrovně občanů a našich členů, a že dojde k určitému oživení hospodářství, k diferenciaci špatných a dobrých podniků. Špatné ať zkrachují, dobré musí mít perspektivu. Škoda, že k této diferenciaci nedošlo už letos, jak to bylo proklamováno ujetou ekonomickou reformou. Co předpokládám? Obávám se dalšího výrazného snižování odborových práv a velmi silných snah

o rozdrobení odborového hnutí, což je patrné už dnes. Je otázkou, jakým způsobem se postavíme k politickému vývoji — cílem naší politiky musí být snesitelná životní úroveň běžného člověka. V příštím roce bychom také měli oprávněná slova jakými jsou odborářská solidarita a akční jednota.

● Radko Šamánek, Metodické pracoviště Hradec Králové

Nejdůležitější pro odbory bude „přežít“, a udržet odborovou kontinuitu.

● František Vach, Sigma Hodonín

Co očekávám? Pot, skřípění zubů, nervy v kýblu. Desetkrát víc práce než dosud. Ale všechno to obětujeme, pokud půjdeme za cílem, který jsme si vytyčili. Největší problém vidím v tom, zda se nám konečně podaří změnit myšlení řadových odborářů tak, aby se začali chovat jako svobodní lidé v demokratickém státě, kteří si uvědomují svá práva (a umějí se o ně poprat), ale i odpovědnost. Lidé by se měli přestat ptát, co jsme pro ně udělali na hoře. Měli by pochopit, že daleko víc je třeba dělat dole.

● Ivan Brno, Robotnické noviny Košice

Doufám, že odborové centrály konečně začnou bojovat o svou členskou základnu, ucházet se o přízeň svých lidí.

● Jaroslav Zavadil, Stavostro Nové Město nad Metují

Očekávám podstatně tvrdší boj, jak s managementem, tak s vládami, o udržení sociálních jistot. Vzhledem k tomu, že může dojít k určitým sociálním bouřím (vzroste nezaměstnanost i počet lidí, žijících na hranici životního minima), bude to znamenat zvýšené nároky na práci v odborovém hnutí. V rámci kolektivního vyjednávání budeme asi hůř prosazovat naše požadavky. Souvisí to i s prognózami, které signa-

lizují, že propad ekonomiky bude v roce 1992 pokračovat. A navíc — dnes můžeme jen těžko říci, co nám přinese privatizace, jak rychle k ní dojde, jak se bude chovat management, který se v mnoha případech nezmění. Role odborů by měla vzrůst. Žádné kolektivy, žádné rekreace apod., ale skutečně odborová politika, jaká je běžná všude ve světě.

● Ján Hrašný, VAP Bánovce nad Bebravou

Nic dobrého. Podle rozpočtů federální i republikových vlád, tak jak jsou připravovány pro rok 1992, dojde k poklesu sociálních dávek. A to se projeví v životní úrovni velké části obyvatelstva.

● František Novák, Železářny Bílá Cerekev Hrádek u Rokycan

Posílení úlohy odborů ve společnosti — vždyť jde o první konstituovanou organizaci schopnou vzhledem k předpokládaným sociálním otřesům zajišťovat garance životního minima pro převážnou část obyvatelstva. Posílení této úlohy by mělo vést i ke změně myšlení lidí ve vztahu k odborům. Jediné odbory budou schopny zastupovat lidi ve vztahu k vládě a zaměstnavatelům. Pokud si to naši partneři uvědomí, bude to jen dobře. Protože pokud chceme realizovat ekonomickou reformu, kterou odbory podporují, jejím základem bude sociální smír. Odbory musí vůči vládě vystupovat v sociální oblasti jako oponent, to proto, aby nedošlo ke změnám, které by byly pro lidi neúnosné.

● Pavel Kůš, závody SNP Žiar nad Hronem

Očekávám, že vláda už konečně bude brát odbory vážně. Zdá se, že zatím si pořádek ještě neuvědomuje, že odbory jsou jakýmsi barometrem názorů obyčejných lidí z pracovišť. Vláda zcela vě-

domě znevažuje tripartitní dohodu a Generální dohodu chápe jako přívaček z nouze — když už jí podepsala. Přitom předložila rozpočty pro rok 1992, aniž by je konzultovala v tripartitě — o pět porušení Generální dohody, článku 3. Pokud vláda nezmění svůj postoj, onen zmiňovaný barometr určí náš další postup.

● Rudolf Dvořák, Elektromot Brno

Samozřejmě se zvýší nezaměstnanost, což povede ke zhoršení sociálního smíru ve fabrikách. Vztah managementu a odborových organizací se zkomplikuje. Myslím si, že příští rok bude kritický. Hodně bude záležet na tom, jak dopadnou privatizační projekty a jaké změny nastanou

při přeměně státních podniků v akciové společnosti. Velice potřebné bylo zastupení odborů ve správních radách, prosazení se do nich ale bude velmi obtížné. Odbory by tu ale měly hrát jakousi kontrolní roli, alespoň po období přechodu. Doufám také, že se změní, resp. zlepší činnost Úřadů práce. Dnes se tyto úřady starají o lidi, kteří nechtějí dělat, namísto, aby se zajímaly o ty, kteří dělat chtějí. A těch bude v příštím roce přibývat.

● Igor Pleskot, Česká rada OS KOVO

Mnoho práce a tvrdé boje. Pokud nedojde k ohrožení ekonomické reformy v její podstatě, v příštím roce by mělo dojít k určitému obrátu. Takovému, aby rok 1993 pro odbory znamenal pře-

chod od defenzivní k ofenzivní politice. Otázkou je, zda tato prognóza není příliš optimistická. Já jsem ale optimista.

● Jaroslav Dunaj, Povážske strojárne Povážská Bystrica

Předpokládám, že vývoj vztahu odbory — zaměstnavatelé — vláda „nabere“ jiný směr. Tlak odborů je jednoznačný a doufáme, že noví lidé, kteří se po volbách dostanou do vlády, si uvědomí skutečnost, že je minimálně ze 70 % zvolili odboráři. Zmínovaný vztah by se tedy měl trochu upravit a sociální aspekt, na který odbory poukazují, by se měl stát samozřejmostí, zejména v tripartitních jednáních. V roce 1992 asi vše nevyřešíme, to je otázka tří, čtyř let — než se do vlády a k rozhodování dostanou mladí nezmanipulovaní a nezdeformovaní lidé. Ne, že bych nevěřil starším, ale ať chtějí nebo ne — jsou poznamenaní starým myšlením. Sázím na mládež a na ty, kteří se po převracení kabátů snaží dělat jiný vzor. A sázím také na sociální myšlení — vždyť to, co dokázala západní Evropa, je z velké části dílem opravdového sociálního myšlení.

TÝDEN V ČESKÉ RADĚ

První problém se týká více České rady, na Moravě a na Slovensku je situace příznivější. Jde o uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně. Náš hlavní partner — Svaz průmyslu — odmítá i nadále jednat za všechny své členy. Ale situace se přece jenom mění. V úterý proběhlo jednání s ministrem Horákiem (účast Uhlíř, Stěch, Vach) o uzavření a rozšíření KS vyššího stupně. Pan ministr teď naprosto přesně ví, v čem jsou problémy, pochopil vážnost situace a slíbil pomoc, i když jeho nižší podřízení stále hledají argumenty (především o rozšíření KS), jak se zbavit odpovědnosti. V pátek předložila vládní strana na Radě hospodářské a sociální dohody ČR návrh Generální dohody, který v několika ustanoveních zvyšoval závazek zaměstnavatelů angažovat se na uzavření KS vyššího stupně. Tim plnil ministr Horáček svůj slib. Při jednání se předseda ČMK ČSKOS kolega Petrus zepřít zástupců zaměstnavatelů naplnil, zda jsou schopni tyto závazky připravované Generální dohody ČR splnit, zda mají oprávnění uzavírat jménem svých členů kolektivní smlouvy. A nastal trapas — pouze zástupce Svazu podnikatelů (soukromých) ing. Dvořák potvrdil, že kolektivní zástupci (organizací státních podniků a družstev) takové pověření nemají. Tim se stalo dalším jednáním o Generální dohodě ČR bezpředmětné, záležitostí bude 23. 12. řešit malá tripartitní dohodovací skupina, do níž jsem byl za stranu odborů jmenován. Jistě jste si všimli, že se nám podařilo na celý problém upozornit v masmédiích, v pátek byli kolegové Stencil a Ráz jednat s prezidentem Svazu průmyslu ČR ing. Hanákem, který začal projevovat snahu záležitost řešit, mezitím samozřejmě pokračuje kolektivní vyjednávání s těmi odvětvími, které jednat chtějí.

Druhým zásadním a ještě důležitějším problémem je záležitost státního rozpočtu ČSFR. Federální vláda podmiňuje tento rozpočet fa-

dou omezení sociálních jistot a celkovým snížením sociální úrovně. O celé záležitosti jste již informováni, proto jen základní princip, na kterém jsme se shodli na generální radě ČS KOS v neděli: za ekonomickou a sociální úroveň celé společnosti vláda nese odpovědnost. Řešit chybné kroky nebo nedostatky v práci vládních orgánů jen na úkor obyvatelstva je nepřijatelné. Pokud se např. ministr Horáček nemýlí v odhadu 100 000 milionářů, a každý z nich by vydělal jen jeden milion, odvody z jejich zisků a příjmů by byly několikrát větší, než uspoří stát na vyrovnávacím příspěvku, snížení podpory v nezaměstnanosti a odsunu valorizace důchodů. Jen by musely pracovat finanční a kontrolní orgány státu.

Ještě závažnější je, že vláda počítá s dlouhodobou nezaměstnaností (jinak by omezení příspěvku na 6 měsíců nemělo smysl) a omezením možnosti rekvalifikace vlastně zabraňuje žádoucí restrukturalizaci.

Oba problémy byly projednávány na zasedání federální rady OS KOVO. A ještě problém třetí — lustrace. Je naprosto mimo diskusi, že všichni členové federální rady se musíme nechat lustrovat v plném rozsahu. OS KOVO je však také zaměstnavatelem — zaměstnává pracovníky v sídlech výkoných rad a v metodických pracovištích. Jako zaměstnavatel podle mého názoru prostě musíme dodržovat zákony. Není mou zálibou chránit estébáky nebo zavilé komunistické funkcionáře. Myslím si však, že neschopnost rozpoznat dobrého nebo špatného pracovníka našeho aparátu nelze nahrazovat lustrací nad rámec samotného podnikatelského lustračního zákona. Proto jsem hlasoval proti rozšíření lustrací do úrovně vedoucího odboru našeho aparátu. Je to něco jiného, než oprávněné volání zaměstnanců po lustrování hospodářských vedení podniků a zřevodů.

JAN UHLÍŘ

Praha 16. 12. 1991

TÝDEN V MORAVSKOSLEZSKÉ RADĚ

V podstatě celý týden v republice byl ve znamení zasedání našich vrcholných orgánů OS KOVO. O tom jste již informováni odborníky a je vidět, že naše snaha o omezení informačních bariér kolektivních odborů přináší výsledky. Ze strany sdělovacích prostředků byl zájem.

Rád bych poukázal na něco, co bývá opomíjeno. Závěry z těchto jednání a naše požadavky budou vždy zpracovány „krizovým štábem“ do formy letáku a je povinností VZO dostat tyto letáky mezi zaměstnance a tím vysvětlit, jaké požadavky máme a hlavně proč a jak jsme k nim došli. Jsme totiž ze strany některých politických stran napadáni z rozdílných úhlů, co se zde pracně vytvořilo a když jdete do hloubky, zjistíte, že se zde nedají splnit volební sliby a bylo by pro někoho vhodné na někoho to svést. Svést to na odbory je z tohoto hlediska velmi výhodné, protože se navíc poškodí jejich dobré jméno u zaměstnanců — voličů! Proto je propagace naší práce nutná a proto je povinností funkcionářů věnovat této práci zvýšenou pozornost. Ale pozor — povinností vůči svým členům.

V pátek byla resortní privatizační komise, která byla zajímavá dvěma hlavními body — automobilový průmysl u nás a Tesla Rožnov.

V prvním případě se jednalo hlavně o spojení našeho automobilového průmyslu s firmou, která zajistí i nadále výrobu nákladních aut u nás. Jsou velmi naivní představy, že naše automobilky si mohou pomoci samy a jsou schopny konkurence. Velký zájem mají dvě zahraniční firmy, ale podstatná pro nás je ta skutečnost, že svým vstupem k nám přivedou i jiné dodavatelské firmy. Ty mají opět zájem spojit se s našimi firmami, a to ne pro naše zastaralé továrny, ale pro šikovnost a „levnost“ našich lidí. Zde jsou problémy hlavně s kuponovou privatizací. Zahraniční firmy odrazuje to, že jejich společníci — tj. majitelé kuponů — potřebují ke schůzce stadión, aby se domluvíli, jak dál. To hlavně — peníze a jednoho majitele — tato metoda nepřinese, ale na druhé straně vedení má na rok zajištěnou pozici. Mezitím utečou odborníci od firmy a těžko se vrátí. I na to hledí zahraniční firmy. Naše vláda — národní — při posuzování zahraničního partnera dává přednost tomu, kdo bude spolupracovat s největším počtem našich firem. Tyto firmy si ale musí uvědomit,

co to znamená. Doba rozhodnutí stranických tajemníků o povinnosti odebrat i zastaralé a nekvalitní výrobky, je nastěšit za námi. Své kolegy, kteří v této souvislosti mnohdy kritizují národní vlády bych chtěl upozornit na jedno. Odpovědnost za chod hospodářství má sice národní vláda, ale hlavní páky k uskutečnění jsou v rukou federální vlády — ta ovšem odpovědnost ráda přenechá jiným. Uvědomte si kontrolní činnost poslanců FS a jejich povinnost vůči svým voličům. Potom vám bude jasné, proč je musíme informovat o našich požadavcích a žádat odpověď. I my jsme tím povinni svým voličům!

Dále se konečně uzavřela záležitost Tesly Rožnov, která první v roce 1990 signalizovala co nás čeká. Byl přijat její privatizační program a já bych rád poděkoval všem, kteří na tom již od dubna 1990 pracovali. Jde totiž o víc než jen o firmu. Jde o modelové řešení regionálních problémů a ze strany představitelů české vlády je tomu věnována značná pozornost. I zde musíme brát v úvahu faktické možnosti zúčastněných. Jde totiž o praktické vyřešení obrovského problému, který nám zde komunisté zanechali. Osobně mne poněkud zarazila ta skutečnost, že stanovisko odborů bylo zasláno řádovému úředníkovi MJP ČR a ne tomu, kdo má v této komisi hájit zájmy odborů. Jistě jde o nedorozumění.

Závěrem bych chtěl informovat o jednání s prezidentem Svazu průmyslu p. Hanákem. Je to ukázka toho, jak je nutné napřed zvážit možnosti jednat a pak teprve přijímat závěry. Kolegové Stencil a Ráz z pověření sdružení jej navštívili v Koprivnici a vysvětlili, oč nám jde v případě uzavření svazové kolektivní smlouvy. Byli jsme ujištěni, že bude ze strany pana prezidenta učiněno vše pro to, aby svazová smlouva byla uzavřena, protože je to dobré pro obě strany a dohodnuta schůzka mezi panem prezidentem a kolegy Komárkem a Uhlířem. K tomuto našemu problému již před týdnem vyjádřil svou podporu pan ministr Vrba. Doufáme, že se připojí i ministr Horáček, se kterým jednáme. Vše je v zájmu urychlení sociální a ekonomické reformy u nás. K tomu je potřeba sociální smír a ten ve světě zaručuje pouze kolektivní smlouva. Poradte, jak tohleto vysvětlit federální vládě a poslancům Federálního shromáždění. Vladimír Komárek

USNESENÍ

Pokračování ze str. 1

dených účelových zařízeních a v OS KOVO nezávislým auditorem s cílem provedení do 31. 1. 1991, v případě, že z této hloubkové kontroly vyplynou závažné nedostatky opravňující k podezření z trestné činnosti, vedení svazu předá věc orgánům činným v trestním řízení, na základě výsledků hloubkové kontroly a stanoviska DaRK představenictvo FR rozhodne o míře zavaznění odpovědných pracovníků a funkcionářů a provede nezbytná opatření, předkládat měsíční zprávy o hospodaření účelových zařízení OS KOVO ekonomickým úsekem představenictva FR, posoudit řídicí vazby v rámci OS KOVO a vyvodit důsledky z případných nedostatků, neprodržené zrušit platnost pověření p. B. Richtera řízením SOV Zlenice. Do doby obsazení funkce vedoucího střediska zajistit řádný chod střediska, dokončit ve spolupráci s ČMIO inventarizaci SOV Zlenice, dokončit výběrové řízení ve funkci vedoucího střediska SOV Zlenice, a připravit písemnou souhrnnou zprávu o všech provedených opatřeních a tuto předložit jednotlivým výkonným radám;

ukládá předsedovi OS KOVO, aby na základě výsledků výběrového řízení jmenoval do funkce vedoucího střediska SOV Zlenice.

K bodu d): FR bere na vědomí ústní zprávu o hodnocení zahr. svaz. rekreace v roce 1991 kromě částí vymezujících osobní zodpovědnost, schvaluje navržené varianty dořešení finančních pohledávek vůči partnerovi v SFRJ, konstatuje, že usnesení 2/37 z 11. zasedání FR OS KOVO bylo představenictvem splněno, ale nebyl dodržen termín splnění, a doporučuje prozkoumat možnost vytvoření samostatné cestovní kanceláře OS KOVO. Součástí tohoto bodu usnesení je stanovisko DaRK OS KOVO.

NÁVRH STATUTU STŘEDISKA ODBOROVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ ZLENICE

FR schvaluje statut účelového zařízení OS KOVO — SOV Zlenice s tím, že předmět činnosti bude bližší konkretizován a rozveden s ohledem na daňové předpisy a zápis do podnikového rejstříku.

ROZNÉ

Potravné volby nových členů FR OS KOVO. FR potvrzuje předložené volby nových členů. Systémové změny v oblasti BOZP.

FR schvaluje funkční místa a způsob řízení odboru BOZP v OS KOVO na úrovni FR (pokud tomu nebrání zákonné překážky); pracovníka pověřeného řízením odboru BOZP OS KOVO, specialistu pro oblast životního prostředí, specialistu pro výchovu, koordinaci a organizační činnost BOZP a specialistu pro rozbor, statistiku a technicko-administrativní činnost; a ukládá odboru BOZP OS KOVO metodicky řídit specialisty BOZP v rámci OS KOVO; vedoucím metodických pracovi-

višť OS KOVO zodpovědnost za celkovou činnost specialistů BOZP v této oblasti.

Mzdy volených funkcionářů FR OS KOVO, výkonných rad a zaměstnanců výkoného aparátu OS KOVO.

FR schvaluje předloženou zprávu a pověřuje předsedu OS KOVO p. Engliše, předsedy výkonných rad pp. Uhlíře, Komárka a místopředsedu SR p. Krumpolce jednáním a uzavřením kolektivní smlouvy se ZO OS KOVO s tím, že tarifní část bude zpracována dle výše uvedených zásad.

LUSTRACE

FR ukládá zajistit lustraci volených členů FR OS KOVO a členů DaRK OS KOVO v souladu s usnesením sjezdu a ve smyslu zákona formou čestného prohlášení, jako i žádosti na FMV; a zajistit ve stejném rozsahu na základě souhlasu každého pracovníka OS KOVO až na úrovni vedoucích odborů lustraci těchto pracovníků. Nesouhlas s tímto bodem vyjádřil kol. Hůska, nesouhlas s částí b) tohoto bodu vyjádřil kolegové: Uhlíř, Komárek, Vach, Wittver, Čileha, Lamr.

REHABILITACE

FR bere na vědomí předloženou zprávu a ukládá vyžádat stanovisko příslušné ZO v případech rehabilitací členů OS KOVO.

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY ZO OS KOVO

FR ukládá vyhodnocovat odváděný podíl z členských příspěvků ZO OS KOVO; a zpracovat metodické pokyny postupu při zániku ZO OS KOVO a způsob vypořádání majetku odborů.

VYPRÁČENÍ MAJETKU ROH

FR požaduje od MSDU OS předložit komplexní zprávu o stavu majetku ROH.

ZVÝŠENÍ ÚROVNĚ PRÁCE OS KOVO

FR ukládá prověřit možnost plné profesionalizace členů P—FR.

VYTVOŘENÍ KRIZOVÉHO ŠTÁBU (k návrhům vlády na státní rozpočet v sociální oblasti)

FR schvaluje postup navržený ustanovenou komisí a ve smyslu jeho závěrů ustanovenou krizový štáb ve složení: MSR — Stencil, Středula, Vach, SR — Jánošík, Hrašný, Krajník (Duričková — náhradník), ČR — Pleskot, Brabec, Zavadil (Kolář — náhradník); a pověřuje krizový štáb právem navrhnout postupy a dávat pokyny pracovníkům aparátu a funkcionářům FR k realizaci těchto postupů a právo svolat představenictvo FR v případě nutnosti kolektivní akce (stanovisko „stavené komise je přílohou tohoto usnesení“)

PŘÍPRAVA ZASEDÁNÍ ORGÁNŮ OS KOVO

FR ukládá předkládat všechny podkladové materiály pro jednání FR i P—FR písemně a v časovém předstihu.

VYHODNOCENÍ DISKUSNÍCH PŘÍSPĚVKŮ

FR ukládá představenictvu FR řešit písemně podmínky kolegů: Zahnaše, Wittvera, Pleskota.

Napätie ako remeň

Na poslednej služobnej ceste som sa pýtal v podstate na jediné. „Tak čo, chlapi, ako po štrajku?“ — Ale, mávnutie rukou, taká bola obyčajne odpoveď. „Štrajkovali ste, či nie,“ dobiehala som. Väčšina povedala, že áno. — „Dobrá, po štrajkuvali sme si a čo ďalej. Nikto nám nič nepovie. Iba že sme sa z televízie a z novín dozvedeli, že vláda z toho, čo súbila a nakoniec aj podpísala, nič nespíni a ani len sa neospravedľuje. Kdesi som čítal, že povie generálny pardon. Nič takého nebolo. A povedzte tým v Bratislave, keď tam budete, že sú už na tých odboch, ako ti predtým. Za sa starajú iba o svoje funkcie, vysedávajú na schôdzkach a obyčajný človek má z toho akurát tak hovno. (Kvôli autentickosti som to nezmenil.) Kto robotu má, tak má. Kto nie, je pomaly chudák. V bieda. Ja ju ešte mám, ale o dva roky idem do dôchodku. Ak, pravda, dožijem. Ty si sa, synáček, ale pýtaš, čo štrajk. Ja ti poviem, že už ničomu nerozumiem. Keď sme nim nič nedosiahli, tak akurát môžeme pripravovať nový, a tu počúvam v rádiu, že ďalší štrajk, na to, aby nám doplatili nejaké peniaze, ktoré sme mali dostávať celý rok, nebude, a že stiahneme chvost. Aj opak si ešte stiahneme. Poviem ti, že chlapi, keď to takto pôjde ďalej, si ten opak naozaj z gati stiahnu a vyprášia s nim tých ráno tam hore.“ Uchechtával sa starší pán. Meno mi povedal, ale nechcel, aby som ho „pisal do novin, aby nemusel na dôchodok už teraz“. Rešpektujem to. A uznávam, že to bolo asi najlepšie odborárske skolenie, ktorého sa mi v poslednom čase dostalo. Dokonca si myslím, že podobný názor má väčšina z tých 335 základných organizácií na Slovensku, 9 v pôsobnosti Moravy a Sliezka a 7 z Čiech, ktoré sa k nedávnomu štrajku pripojili.

sva. Pokles výroby, spoločenského produktu a reálnych miezd, rovnako ako neuvážená liberalizácia cien za dopravu, elektrickú energiu, potraviny, priemyselný tovar a ďalších výdavkov na domácnosť, v stále pretrvávajúcom nepokojnom prostredí, sú dôsledkom nesúladu jednotlivých krokov hospodárskej a sociálnej politiky vlády. Namiesto vecného riešenia hospodárskych problémov, vychádzajúc za štruktúrálnej prestavby ekonomiky, inovácie výroby, rozvoja investícií, proexportnej politiky, ochrany a podpory výrobcu a trhu, sme svedkami koncepcii, úvah opatrení, ktoré sa realizujú s naliehavosťou ich vecného riešenia, ale odsúvajú sa v rámci kompetenčných sporov. O tom, že situácia je vážna. Váš doteraz nepresvedčili štatistické údaje, vecné argumenty pri tripartitných rokovaniach, zdá sa, že neberiete do úvahy ani názory občanov, vyjadrené na mítingoch a verejných vystúpeniach, ani výstražné a solidarne štrajky, ktoré sa uskutočnili v závere predchádzajúceho mesiaca. Takýto postoj vlády nenecháva žiadneho občana nášho štátu v ilúziách. Že vláda má skutočný záujem vecne riešiť existujúce sociálne a hospodárske problémy predovšetkým v súlade so záujmami ľudu, a že mu chce slúžiť. Vláda naďalej potvrdzuje svoju neomylnosť aj v konfrontácii s nepriaznivými skúsenosťami z okolitých krajín a ich snahou veci riešiť. Zdôrazňujeme, že mechanizmy trhovej ekonomiky dopyt — ponuka, cena, tržová rovnováha, zisk, prosperita sú podmienené proporciou výroby, realizácie a spotreby, konkurenčným prostredím vlastníckych vzťahov. To všetko, bohužiaľ, v našej ekonomike dnes absentuje. Ak stále apelujeme na zodpovednosť vlády za daný hospodársky a sociálny vývoj nášho štátu, je to nielen dôsledok dedičstva, systému plánovitého riadenia, ale

predovšetkým naďalej trvajúceho štátneho vlastníctva výrobných prostriedkov, so všetkým súvisiacimi, vrátane občanov — pracovníkov štátnych podnikov. Ak naďalej vláda nebude zameriavať svoje na rozvoj ekonomiky, výrobu, trhu spotreby, tým len dokumentuje danú prax, že je neschopná riešiť existujúce otázky života ľudu, a pozorosť vedome sústreďuje na problémy politické, národné, medzinárodné, dokonca má záujem vytvárať medzinárodné nedorozumenia a spory. Východiskové riešenia vidíme v ekonomickej reforme, v dôslednom prístupe k riešeniu účinných opatrení, v rozumnom dialógu sociálnych partnerov, v otvorenom prístupe a dôvere k ľuďom a v ich podpore jednotlivých transformačných procesov a celej hospodárskej a sociálnej politiky vlády. K takémuto postupu sa jednoducho pripájame a v mene pracovníkov — odborárov vyjadrujeme našu podporu. Krízový vývoj ekonomiky, ktorý momentálne dominuje, rozhodne nepripiepa k dosiahnutiu našich spoločných cieľov. Je ešte čas urobiť radikálne korekcie už nie v postupnosti krokov, ale vo filozofii našej ekonomickej reformy. Vážení pán predsedu vlády. Váš návrh na prerokovanie požiadaviek odborov a závery z rokovania Rady hospodárskej a sociálnej dohody ČSFR, zo dňa 22. 11. 1991 vo vláde ČSFR dňa 23. 11. 1991, považujú predsedovia odborových zväzov za nevyhovujúci. Ziadajú Vás, aby vláda ČSFR konkrétne závery zo svojho rokovania im oznámila do 16. 12. 1991, so zreteľom na prebiehajúce rokovania parlamentov o návrhoch štátneho rozpočtu na rok 1992. Neserióznosť na pokračovanie List premiérovi federálnej vlády však sám od sebe vôbec nič nerieši. Nakoniec, takých listov už kováci posielali a nič sa nedeje. Dokonca sa nič nedeje ani po mítingoch. Vláda sa cíti v kolenách

tak silná, že otázku Generálnej dohody posunie deň po nich na ďalšie rokovanie tripartity. Tie vieme, ako dopadli. Tripartita na tento rok Generálnu dohodu uzavrela. Hotovo, slus, koniec. Ľudia si ešte trochu poštrajkovali, a je to za nami. V novinách sa síce objavilo, na čo kováci nesmierne Ťľali, že tentoraz oni porušili dohodu, keď tripartita rozhodla, že pre tento rok je koniec. Áno, treba otvorene povedať. Bola to pravda. Vyjednávajúci v tripartite s koncom rokovania o Generálnej dohode na tento rok súhlasili. A tak pániovi Englišovi, ktorý sa rokovania zúčastňoval ako jeden z vyjednávačov, nezostávalo povedať nič iné, ako že chystaný štrajk už nemôže vyplývať (nakoniec bol to štrajk, ktorý šiel z popudu základných organizácií), ale povedal, že sa zasadí celou svojou osobnosťou za ďalší štrajk už nebude. Skutočne. O Generálnej dohode 1991 už tripartita nerokovala. O ďalšom štrajku ani slovo. V pláne je Generálna dohoda na rok 1992. Ťažko dnes povedať, aká bude. Dnes vieme len to, že to bude, ako sa vyjadriľ Pán Hoffmann, dohoda pružnejšia. Ešte zrejme dôležitejšia, ako tá predchádzajúca. A tiež vieme, že to budú dohody tri. Prvé tripartitné rokovania ale už ukázali, ako si vláda osvojila jednu z bezbuzými odborními. Bez miľhnutia porušila čl. 3 poslednej Generálnej dohody, keď návrh vlády predbežného štátneho rozpočtu federálna vláda už predložila parlamentu bez toho, aby odbory mohli do neho čo len nahliadnúť. Ako budú odborári presadzovať svoje požiadavky s takým pritaľkavým vedením, ťažko si predstaviť. No razantné škrtky v sociálnej oblasti, upadájúca ekonomika sú realitou. Žiaľ. Podľa pána Klausu sa do konca roka bude znižovať hrubý národný produkt, spomenul šesť percent, bude rásť nezamestnanosť, nespovedal žiadne prognózy a očakávaná inflácia by nemala presiahnuť, ako povedal odborník na túto oblasť, vraj jedného percenta mesačne. Podľa tejto prognózy každý si vie spočítať, ako to bude (možno) vyzerat na konci roka s jeho majetkom. Preto mám celkom sčromne obavu, že ak Generálna dohoda nebude poriadnou Generálnou dohodou, chlapi, ktorých spomínam ten dňo, si remene nie utiahnu, ale vytiahnu. Ján Kollár

Prečo si vláda myslí, že požiadavky slovenských kováčov sú neoprávnené

Do dnešného dňa doznievajú dozvuky štrajkových aktivít a protestných akcií slovenských kováčov. Ich hodnotenia, ktoré sa objavili v slovenskej tlači, jednoznačne ukazujú, že požiadavky, kvôli ktorým slovenskí kováči išli do štrajku, sú oprávnené. Prekvapujúce a zarazajúce je, s akým malým ohlasom sa táto aktivita stretla v Čechách a najmä v českej a moravskej časti OZ KOVO. Prečo slovenskí kováči volili túto už veľmi závažnú formu protestu? Na túto i ďalšie otázky odpovedá tajomník Rady odborov spoločnosti OCET V SZ spol. s s. o. pán G. Berdár. Základnou pohůtkou bolo sústavné porušovanie Generálnej dohody partnerov v tripartite. Aj keď vláda sa dnes obhajuje tým, že Generálna dohoda je dohodou dšntimenskou a nie je právne záväzná, sama potvrdila, že sa neskladá z dšntimenov. Je totiž niečo iné brať na seba dobrovoľne záväzky a podpísať sa pod ne, a potom sa v priebehu celého roka tváriť tak, ako by nič nebolo podpísané. Generálna dohoda zaručovala smerný nárast miezd, ktorý by bol len o 10 percent nižší, ako je skutočný rast životných nákladov. Tento záväzok vláda nechcela dodržať, alebo ho dodržat nemohla, čomu je však ťažko veriť, pretože je vlastníkom výrobných organizácií. Tieto fakty sú všeobecne známe. Prečo však reagovali ináč kováci na Slovensku a ináč kováci v Čechách? — Skutočnosť vyjadrená v číslach sú neodtajiteľné, ale odzrkadľujú tvrdú realitu našich dní. Pri výskumoch verejnej mienky, ktoré robili nezávislé ústavy, 98,7 % obyvateľov Slovenska sa bojí straty zamestnania, 18,7 % je presvedčených, že sa nezamestnajú ich deti, 75,8 % má dnes existenčné starosti a zo svojho rodinného rozpočtu boli nútení vypustiť kultúru súhrnne, a to najčastejšie knihy, návštevy kín, koncertov, divadiel, športové a ostatné záľuby, o rekreácii ani nehovoriac. Na Slovensku nezamestnanosť k 31. 10. dosiahne 11 %. V súčasnosti je bez zamestnania 117 171 mužov a 106 846 žien — to je odhad k 1. 9. t. r. Plošné rozloženie nezamestnanosti je rozdielne v jednotlivých regiónoch Slovenska. Sú regióny, kde už dnes je nezamestnanosť 17—22 percentná. Kým rast životných nákladov, ktorý na Slovensku bol až 60percentný a vláda ho vyrovnala v priemere 12percentným priemerným rastom miezd, nožnice poklesu životnej úrovne sa otvorili do výšky 30—40 percent. Ako v oblasti zamestnanosti, tak aj v oblasti rastu životných nákladov v českých regiónoch je situácia o mnoho lepšia. Nezamestnanosť je v priemere 2,5krát až 3krát nižšia ako na Slovensku a rozdiel rastu životných nákladov je prijateľných 12—15 percent. Nehovorí z nás závlisť a nechceme, aby českí kolegovia boli takí chudobní ako slovenskí. Ale zároveň sme presvedčení, že ďalšie ochudobňovanie Slovenska v konečnom dôsledku bude mať negatívny dopad aj na Českú republiku. Zhrnutie je teda stručné — kým českí kováci nemali prečo pripojiť sa k výstražnému štrajku, slovenským kolegom už zrejme iná možnosť nezostala. Ste odborovým predákom VSZ, a. s., kde priemerné mzdy narástli až o 34 percent a zapojíť sa do výstražného štrajku tiež neboli dôvod. Predsa ste sa však k ostatným neobrátili chrbtom. Prečo? — Na túto otázku by som odpovedal jednoznačne, že preto, lebo sme Slováci. Ale nie to hlavný dôvod. Sme v prvom odbore, pre ktorých tento pojem nie je fiktívny. Pre nás, železiarskych odborárov, je solidarita niečo, čo nás spája, čo nás zaväzuje pomáhať druhom a kolegom, ktorí sú na to odkázaní. Rozvírená hladina verejnej mienky v súvislosti so štrajkom sa pomaly ukladňuje. A čo ďalej? — Beh udalostí jasne ukazuje, že bude treba hodnotiť a prehodnocovať. Kým Konfederácia slovenských odborových zväzov sa stotožnila s oprávnenými požiadavkami slovenských kováčov, nemalo to taký ohlas v českých odborových zväzoch. Bude treba skúmať príčiny neúspešnosti vyjednávania v tripartite. Určite nie sú bez viny ani predstavitelia odborov, ale jednoznačne si treba uvedomiť, že neústupčivosť vlády diskredituje odborových predákov v očiach radových odborárov a je vážnou hrozbou pre budúci vývoj v odborovom hnutí. Bude preto potrebné v čo najkratšom čase spracovať analýzu tripartitného jednanja, poskytnúť ju jednotlivým odborovým zväzom, oboznámiť s ňou členskú základňu a hľadať okamžité riešenia. Skôr, ako vnútorná erzia nahľadá solidaritu jednotu odborárov, ktorí dokázali slovenskí odborári vo svojom výstražnom štrajku. Dakujem za rozhovor. Iveta Mohamadová

Jak vyprat špinavé peníze

Začneme jednodušším príkladom. Zapáchá váš pan manžel? Snadno to poznáte, když přičichnete k jeho prádlu. Podle TV reklamy každý manžel zapáchá. Ale nezoufejte. Použijete-li nový Biomat, pak zabijete duš mouchy jednou ranou: prádlo bude biologicky čisté a také bude příjemně vonět. Vyskytují se však také špinavé peníze (tedy se o zápachu nepraví nic). Trápí někoho, podnikatele i národohospodáře a čas od času rozdmýchávají také hladinu veřejného mínění. Jak těmto nepřijemnostem předejít? Jednoduše. Stačí sledovat televizní reklamu. Sami poznáte, že pak zůstanou i bez ledničky dlouho čerstvé a

docílíte u nich svěžesti z polibení. Ptáte se, jak na to? Je vůbec možné peníze vyprat, aby byly skutečně čisté? Včera jsme požádali jednu paní, aby vyprala špinavé peníze tak čisté, jak je to jen možné. Už léta pere peníze ve stejném prásknu. Vypadají čisté. Ale co ta skvrna od krve? Starý prášek na ni zřejmě nestačí. Teď však existuje nový prací prostředek, evropská jednička, účinkuje i bez namáčení! Udelejte na jedné bankovce uzel... Frosím?... a oložte ji do kapsy košile. Nyní jednu odměrku pracího prostředku do hlavního prání. Uvidíme, zda pronikne až dovnitř k uzlu. Ale pozor, bez na-

máčení! A výsledek? Úžasné! Neuvěřitelné! Bankovka vypraná novým pracím prostředkem je skutečně čistá. Skvrny od krve jsou pryč. To je ale rozdíl! A jak svěže voní! Je čistá i proti světlu. Díky novému pracímu prostředku září bankovka čistotou. A bez namáčení! Vy zíráte, my zíráme. To není trik! Tak vída, jak jednoduché! Stačí sledovat televizní reklamu. Snadno provedeme dezodoraci páchnoucího manžela i špinavých peněz. Kdo by to před časem řekl, jakých nymožeností se jednou dočkáme!

OTEVŘENÝ DOPIS PREZIDENTU ČESKOS ROMANU KOVÁČOVI

Vážení pane prezidente, při Vašem televizním vystoupení spolu s předsedou federální vlády panem Čajou, tuším v pátek 29. 11., jste předložili několik návrhů na opatření, s cílem zlepšení situace v sociální oblasti, ale i ekonomické situaci státu. Tytéž návrhy obsahuje i článek „Odboráři nevědí, co chtějí“ v deníku Práce ze dne 6. 12. S předloženými návrhy nelze než souhlasit, s výjimkou jediného, a tím je návrh na odklad zvýšení nájemného, který mne, mírně řečeno, vyvedl z míry. Dovoľte mi tedy, abych se k tomuto problému vystořil tímto otevřeným dopisem. Bytová politika a všechno, co s ní souvisí, tak, jak byla provozována v uplynulých čtyřiceti letech a přetrvává dodnes, je vůbec asi největší nespravedlností, jaká v této společnosti existuje a nechápu proto, proč by se v ní mělo nadále pokračovat. Všichni soudně myslící lidé budou asi souhlasit s mým tvrzením, že neexistuje na této planetě sídli, kde tak velké množství lidí získalo slušné bydlení bezplatně a bezplatně. Velmi nízké, dalo by se říci spíše symbolické nájemné, je příčinou všech bytových problémů u nás. Je příčinou všeskeré korupce s byty, chátřání i úbytku bytového fondu, napáchalo i velké morální škody, o finančním úniku ani nemluvit. Dosavadní byrokratický systém správy státních bytů a příslušná legislativa se neosvědčila, zadržují státní pokladnu, vedou k sociálním nespravedlnostem, spekulacím a vedly i ke zbytečné výstavbě. Jsem přesvědčen, že stanovení nájemného, které by vyjadřovalo opravdové ekonomické náklady na výstavbu bytů u nás a jejich údržbu, by mohlo v brzké době vyřešit bytový problém, a považuji to zároveň za jedinou možnou cestu, vedoucí k tomuto cíli.

Je spravedlivé, aby mladé rodiny, které ne- sehnaly státní byt, platily v družstevním dojednání nájemné? Jak je možné, že doře situovaná rodina dostává státní byt, jehož hodnota se pohybuje dnes rádově kolem 0,5 mil. Kčs zdarma? Za těchto podmínek je rovnováha vnitřního trhu pouhou utopií. A to ještě nemluví o rodinné výstavbě, k tomu se dostanu až později. Trvale jsou doposud otáčenými státní byty, méně družstevní a nejméně rodinné domky. Tomu odpovídá i poměr výdajů domácností na bydlení v jeho jednotlivých formách přibližně 1:2:6, započítáme-li v rodinných domků jen pořizovací náklady, nikoli práci. V současné době po výrazném zvýšení cen stavebních materiálů bude uvedený poměr ještě výraznější. Tato politika by byla sociálně spravedlivá za předpokladu, že by ve státních bytech bydlety příjmově nejstabilší skupiny obyvatelstva. Všichni dobře víme, že tomu tak v mnoha případech, ne-li většinou, není. Dotace tak často směřují k těm přímým skupinám, které by svou bytovou potřebu mohly uspokojit z vlastních prostředků. Bylo by jisté zajímavé zjistění, zda si uživatelé státního či podnikového bytového fondu vůbec uvědomují, kolik prostředků stát do jejich bytu investoval, jakou malou část ekonomického nájemného hradí a jakou pohledávkou státu dluží. [Z vlastní zkušenosti vím, že tyto lidé si velice často a asi i rádi pletou nájemné se sáružením inkasem.] Proč někdo nespočítá a těmto lidem jasně nepředloží jen k nahlednutí částku státem do něho za život investovanou? Stejně skutečnost isme opravdu hodně dlužní, není-li to oššem záměr. Bez nádsázky lze říci, že tato skupina lidí bydlí u nás pohodlně, bezstarostně a velice levně. Zajímavé by jistě také bylo, zjistit množství lidí z této

skupiny, vyjádřené v procentech, kteří vlastní luxusně zařízené chalupy, chaty, auta zahraniční výroby, a jaká je účást těchto lidí na atraktivních zahraničních zájezdech. Za daných podmínek proto hovořit o odkladu zvýšení nájemného považují za vrcholně nezodpovědné, jednak s ohledem na státní pokladnu, ale především vůči těm skupinám občanů, kteří byli, ale i nadále jsou, znevýhodňováni. Je samozřejmě jisté, že určitou část bytového fondu je nutné vyhradit pro skupiny občanů a rodiny sociálně nejstabilší, nikoliv však za cenu udržování neekonomického nájemného, ale sladněním dotací s výší příjmů a majetku spolu s početností rodin, což by umožnilo všem skutečně potřebným občanům zabezpečit bydlení za pro ně skutečně přijatelných podmínek.

Nakonec jsem si nechal ty, kteří v tomto státě pro zajištění bydlení přinesli a přinášejí oběti největší. Ve většině případů, soudě podle svých zkušeností, se jedná o občany s nižší kvalifikací, většinou dělnických profesí, lidí mladé a tedy i s relativně nižšími příjmy, navle zakládajícími rodiny se vším, co s tím souvisí. To jsou lidé se soukromým bytovým fondem + „stavebnici“. V pořadí využívají společenských hodnot stojí tato skupina lidí jednoznačně vždy až na samém konci. A polože se si otázku, co je to za člověka, který postavil byt pro sebe a často i pro své dítě? Je to člověk jednoznačně finančně zruinovaný, člověk udržený, který léta pracoval 15 hodin denně, včetně sobot a nedělí, neznal dovolenou a který často obětoval i své zdraví. Je to člověk s odlišným hodnotovým systémem, charakterovými vlastnostmi, a sebedříkáním trpí celá rodina často po desítky let. Vysoké

děluhy spolu s úroky se nemalými měsíčními částkami splácet často až do důchodu. Jeho pracovní a psychické zatížení lze často srovnat snad jen s podmínkami v některém ze sovětských gulágů. K tomu je nutné ještě připočítat veškeré náklady na opravy, údržbu, poplatky, později i daně. A tyto lidi při současném systému v bytové politice ještě přispívali coby daňoví poplatníci na pohodlný a bezstarostný život uživatelé státních bytů. Nutno připustit, že téměř každý stavebník dostává jednorázovou finanční dotaci ve formě nenávratné půjčky, jejíž výše se řídí zpravidla podle oblasti, ve které se výstavba provádí, ale odpovídala i určitému časovému období. Vždy však činí jen velmi malé procento celkových nákladů, a ty ostatní už nese stavebník sám. K tomu je nutné připočítat i nemalé starosti a stavební podmínky, které u nás můžeme klidně označit za neúšťostně člověka. Jak vyplývá z uvedeného, tou největší z naší společnosti je asi skupina lidí, využívající nesoukromý bytový fond státní, podnikový, družstevní (jistě rozdíly mezi těmito skupinami jsou mi samozřejmě známy), skupina, absorbuje do sebe všechny výhody současně bytové politiky. Druhou je skupina lidí se soukromým bytovým fondem, která na tuto politiku bezvýhradně doplácí. Prodlužovat tuto nespravedlnost i nadále není možné a už vůbec by se na tom neměly podílet odbory. Také v té druhé skupině, obývajících soukromý bytový fond, zbudovaný většinou za cenu vlastních mozolů, jsou totiž v převážné míře odboráři. Pokud se ve svých názorech mýlím, rád přijmu jakékoli věcné vysvětlení. Jaroslav Kuřier předseda ZV ZPA Nová Paka

Ke zvýšení důchodů v roce 1992

Hlavním cílem zvýšení, které má projednat vláda ČSFR a poté parlament, má být další snížení rozdílu mezi důchody příznávanými v různých obdobích souběžně se zamezením poklesu reálné hodnoty příjmů důchodců. V roce 1991 byly důchody zvýšeny dvakrát — v březnu a červenci — a od května 1991 byl důchodům zvýšen i státní vyrovnávací příspěvek na 220 Kčs měsíčně. Nominální příjmy důchodců se dle údajů FMPSV těmito zvýšeními a úpravami zvýšily v průměru o 400 Kčs, tj. o 21 %, ale jejich současná kupní síla představuje pouze 84 % kupní síly v prosinci 1990.

A. Důchody přiznané před lednem 1991 mají být dle předloženého návrhu zvýšeny takto:

1. Důchody starobní, invalidní a za výsluhu let	
přiznané	
do 31. 12. 1975	o 290 Kčs
1976 až 1979	o 240 Kčs
1980 až 1982	o 200 Kčs
1983 až 1985	o 170 Kčs
1986 až 30. 9. 1988	o 140 Kčs
1. 10. 1988 až 31. 12. 1989	o 70 Kčs
v roce 1990	měsíčně o 50 Kčs

2. důchody vdovské — o 60 % částky, která by náležela jako zvýšení k důchodu, z něhož byly vdovské důchody vyměřeny.

Příklad: Starobní důchod, z něhož byl vyměřen vdovský, byl přiznan v roce 1981. K tomuto důchodu by, pokud by byl vyplácen, náleželo zvýšení 200 Kčs. 60 % z 200 Kčs je 120 Kčs. Vdovský důchod bude zvýšen o 120 Kčs měsíčně.

3. částečně invalidní důchody a sirotčí důchody oboustranně osiřelých dětí — o 50 % částky, která by náležela jako zvýšení k důchodu, z něhož byly tyto důchody vyměřeny.

Příklad: Sirotčí důchod byl vyměřen z invalidního důchodu, který byl přiznan v roce 1987. K tomuto důchodu by, pokud by byl vyplácen, náleželo zvýšení 140 Kčs. Sirotčí důchod bude zvýšen o 70 Kčs měsíčně.

4. Sirotčí důchody jednostranně osiřelých dětí — o 30 % částky, která by náležela jako zvýšení k důchodu, z něhož byly vyměřeny.

Příklad: Sirotčí důchod byl vyměřen z důchodu přiznaného v roce 1974. K tomuto důchodu by, pokud by byl vyplácen, náleželo zvýšení 87 Kčs. O tuto částku bude zvýšen sirotčí důchod.

5. Důchody upravené pro souběh s jiným důchodem — o polovinu částek výše uvedených.

Příklad: Žena pobírá svůj starobní důchod a vdovský důchod po manželovi. Vdovský důchod, protože je nižší než starobní, pobírá v poloviční výši. Její starobní důchod jí byl přiznan v roce 1986 a dočasně proto k němu zvýšen 140 Kčs měsíčně. Vdovský důchod jí byl přiznan v roce 1989 a pokud by nepobírala jiný důchod, náleželo by k němu zvýšení 70 Kčs měsíčně. Protože se jí však vdovský důchod krátí pro souběh se starobním důchodem na polovinu, dočasně k vdovskému důchodu zvýšení pouze 35 Kčs měsíčně.

B. Důchody přiznané v roce 1992 mají být zvýšeny takto:

1. důchody starobní, invalidní a za výsluhu let	o 260 Kčs
2. vdovské	o 158 Kčs

3. částečně invalidní a sirotčí oboustranně osiřelého dítěte o 130 Kčs o 78 Kčs
4. sirotčí jednostranně osiřelého dítěte o 78 Kčs
5. důchody upravené pro souběh s jiným důchodem o polovinu těchto částek.

Příklad: Žena pobírá starobní důchod v plné výši a v souběhu s ním bude od roku 1992 pobírat vdovský důchod ve výši jeho poloviny. Kdyby nebyl přiznan ve výši poloviny, náleželo by k němu zvýšení 156 Kčs, takto bude zvýšen o 78 Kčs měsíčně.

Upozornění: Vdovské a sirotčí důchody se již tímto způsobem, tj. o částky 156 Kčs, 130 Kčs a 78 Kčs nezvyšují, jestliže již budou vyměřeny z důchodů zvýšených podle tohoto zákona o zvýšení důchodů v roce 1992 nebo jestliže budou vyměřeny z důchodů přiznaných v roce 1991.

Žádný z důchodů, které budou zvyšovány, tedy žádný důchod starobní, invalidní, částečně invalidní, vdovský, sirotčí a za výsluhu let, nesmí ani po zvýšení přesáhnout maximální výši důchodu — 3800 Kčs měsíčně.

C. Zvýšení důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu. Hranice důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, mají být v roce 1992 zvýšeny na částku 1760 Kčs u jednotlivce a na částku 2920 Kčs, je-li na důchod odkázán rodinný příslušník. Důchod je jediným zdrojem příjmu, jestliže si občan nemůže zvýšit životní úroveň vlastní prací pro stáří, zdravotní stav či jiné vážné důvody.

D. Zvýšení sociálních důchodů. Výše sociálního důchodu bude moci v roce 1992 činit, bude-li návrh zákona takto schválen, až 1760 Kčs u jednotlivce a 2920 Kčs měsíčně, bude-li na takový důchod odkázán též rodinný příslušník.

Sociální důchod může být přiznan občanovi, jehož životní potřeby nejsou zabezpečeny, jestliže dosáhl věku 65 let, nebo je invalidní.

Jak z uvedeného vyplývá, nemají být v roce 1992 zvyšovány důchody přiznané v roce 1991, které byly zvýšeny v roce 1991 dvakrát. Starobní a invalidní důchody například celkem nejméně o 300 korun měsíčně (od března 1991 minimálně o 190 Kčs a od července 1991 o 110 Kčs měsíčně).

Pomoc odborovým svazům

Pracovníci Obvodního kulturního domu v Praze 3 hledají cesty jak pomoci jednotlivým podnikům a odborovým svazům v získání přehledu ve složitých a rychle se měnících situacích. V květnu uskutečnil první přednášku k mzdové problematice (mzdové regulace v roce 1991 v souvislosti s Generální dohodou, zákon o životním minimu a minimální mzdě) a k problematice pracovní právní (zákoník práce a zákon o kolektivním vyjednávání), která byla velice úspěšná. Proto zvolil další spolupráci s předními experty jednotlivých odborových svazů a pořádá 15. ledna 1992 další seminář na téma: Zákon o zaměstnanosti, Zákoník práce, Obchodní zákoník, Zákon o živnostenském podnikání, Lustrační zákon, Zákon o mzdě, Zákon o regulaci mzdových prostředků, Generální dohoda.

Podrobnosti o jednotlivých přednáškách poskytnou pracovníci Obvodního kulturního domu v Praze 3, kteří očekávají zvýšený zájem o seminář, především ze základních odborových organizací.

Radka Dyndová, vedoucí VRES
telefon 627 95 72, 627 83 66

Změna znění závazné osnovy pro zpracování privatizačních projektů

3. prosince 1991 jsem se zúčastnil v pražské Lucerně semináře ke změně závazné osnovy pro zpracování privatizačních projektů a návrhu změny vyhlášky č. 324/91 Sb., kterou se stanoví závazné osnovy.

Byl-li návrh privatizačního projektu podniku nebo privatizačního projektu majetkové účasti státu na podnikání jiných právnických osob předloženo zakladateli přede dnem účinnosti této vyhlášky (11. 11. 1991), může MSNMP ČR v rámci schvalovacího řízení požádat zpracovatele projektu o doplnění či provedení nezbytných úprav podle přílohy č. 1 této vyhlášky.

Privatizační projekty budou předkládány v takové formě, aby mohlo být samostatně nakládáno s podnikatelským záměrem, s přílohami pod bodem č. 4.4 — 4.6 formuláře č. 1 a pod bodem č. 21 formuláře 4 (D).

Doporučuji tedy studování této vyhlášky (a její přílohy), zejména textu VZO OS KOVO, které předpokládají zpracovat konkurenční privatizační projekt u organizací zařazených v 2. vlně privatizace.

K jakým změnám zejména dochází? Jedná se o změnu struktury osnovy, aby se vytvořily ucelené celky. Komentáře k jednotlivým bodům jsou konkrétnější.

- Je povinnost doložit:
 - pro výběrové řízení — potvrzení burzy, banky či firmy, která bude zabezpečovat výběrové řízení,
 - návrh kupní smlouvy pro přímý prodej,
 - při delimitaci aktiv a pasiv na více privatizovaných jednotek i vyjádření banky, že souhlasí s delimitací úvěrů,
 - při koupi nutno kupujícímu doložit buď potvrzený úvěr nebo vinkulaci vkladu (pro zajištění kupní částky),
 - zakladatelskou listinu,
 - stanoví společnosti (pak rejstříkový soud zapíše a. s. do obchodního rejstříku),
 - poskytování informací pro zpracovatele konkurenčních privatizačních projektů,

Úsek velké privatizace na MSNMP pracuje pod vedením náměstka Muroňe, odbor privatizace průmyslu má na starost ředitelka dr. Čížková. Ředitelem svodného odboru je Ing. Čermák.

Další změny osnovy:

- když tržní hodnota (např. ZP) má nižší hodnotu než účetní, provede se přeocenění (ještě před privatizací),
- zaměstnanecké akcie — a. s. si tyto akcie odkoupí z FNM (fondu národního majetku) za nominální hodnotu a následně je může zvýhodněně prodat zaměstnancům,
- rezervní fond, který je u stávajících a. s. vyšší než 10 % základního kapitálu; musí se část na 10 % převést do základního kapitálu (přeregistrace základního kapitálu),
- ocenění pozemků — dle vyhl. FMF č. 316/90 Sb. (tedy staré ceny),
- pro veřejnou dražbu (v malé i velké privatizaci), ale platí ustanovení vyhlášky FMF č. 393/91 Sb.

Při této přednášce se hovořilo i o **oddlužení**. Bude se jednat o jednorázovou akci, která má smysl, když bude realizována ještě před privatizací.

1. vlna privatizace — oddlužení do 31. 12. 1991,
2. vlna privatizace — oddlužení do 30. 6. 1992.

V příštím roce se budou odepisovat úvěry likvidovaným podnikům. Dále bude část dříve poskytnutých úvěrů některým podnikům umazána. Bude záležet na perspektivě podnikatelského záměru. Výběr podniků provádí banka. Především odpisují jsou úvěry poskytnuté podnikům před 31. 12. 1989. Odpis úvěru bude účtován proti zvýšení kmenového jmění. Oddlužovat se budou ty organizace, které hodlá banka i nadále v budoucnu úvěrovat.

V současné době mají při schvalování přednost projekty, které budou použity kupnové privatizace nebo veřejnou dražbu.

V diskuzi zazněly tyto další informace: Při privatizaci se zcela výjimečně bude realizovat prodej majetku na splátky. Podmínky: jeden subjekt, který se zaváže, že bude pokračovat ve stávajícím výrobním programu. Většinou půjde o koupi zaměstnancům výzkumných a projektových organizací. (Splátky bu-

dou na 4 roky, ihned se zaplatí 20 % ceny, úrok bude ve výši průměrné diskontní sazby zvýšené o 0,5 %.)

Majetek, který je nepořehbný pro podnikatelské účely, není předmětem transformace, buď bude vypořádán před privatizací, nebo se převede na nový subjekt, který se s ním vypořádá.

Bezplatný převod na obce je možný jen u majetku, který bude využit pro veřejně prospěšnou činnost.

Akcie pro banky — zůstanou ve FNM a ten ho použije pro posílení bankovní sféry.

Ve stanovách a. s. musí být vždy uvedeno, jakým způsobem se bude tvořit rezervní fond (stanoví určíme i horní limit).

Závazky podniků, které nepřesahují více než 50 % jmění, nepotřebují oddlužení.

Tržní výše hodnoty akcií neovlivňuje výši základního kapitálu (při prodeji části do zahraničí).

Nehmotná aktiva se ocení jen při prodeji zahraničnímu zájemci. Je-li současný podnik před krachem, je možný prodej i za nižší hodnotu, než je bilanční cena (pouze v tomto případě).

Je možná část podniku privatizovat v 1. vlně a zbytek v 2. vlně privatizace.

Případně záporné stanovisko ministerstva průmyslu ČR k projektu je jen jedním z kritérií pro posuzování na ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR.

Pochopil jsem, že o „věc“ jde snad jen pracujícím daných organizací.

Závěrem dvě důležité informace:

1. Na ČR a MSR OS KOVO je k dispozici jak text nové závazné osnovy, tak i disketa 5 1/4" (v systému T 002) s tímto textem. Je-li současný podnik před krachem, je možný prodej i za nižší hodnotu, než je bilanční cena (pouze v tomto případě).
2. Ve FS ČSFR bude schválena v nejbližší době změna zák. 92/91 Sb. (z podnětu poslanců klubů).

Cílem je řešit:

- restituovaný majetek, který není dosud privatizován,
- uzavírání smluv o pronájmu (snaha o to, aby pronájem, realizovaný od doby platnosti zák. 92/91 Sb., byly neplatné),
- ručení státu za veškeré závazky (role FNM by měla skončit převzetím majetku novým vlastníkem),

jsou ale ještě možné další úpravy. Ing. Václav KUČERA

Jednat - vytrvale jednat - nenechat se odradit

Donutit partnera, zejména našeho sociálního partnera k jednání, lze mnoha způsoby — jedním z nich je vytrvalá snaha o kontakt a okamžitě zveřejňování výsledků této snahy všude, kde je to jen možné.

Prto:

- jednejte, trvejte na výsledcích jednání, zveřejňujte jejich postupné výsledky,
- postupujte ve smyslu zákonů a též trvejte na jejich dodržování druhou stranou,
- informujte neprodleně členy České rady a metodická pracoviště o úspěších, ale i o nezdarech v jednání.

Pokud jste již dosáhli výsledků v projednávání své smlouvy, pokračujte v dalších jednáních dál. Česká rada OS KOVO bude také ve své snaze navazovat kontakty a jednat s partnery nadále pokračovat, protože chceme, aby byl sociální smír, aby byly slušné pracovní podmínky. Pro mzdy, důstojně vykonávané práce, a pro mzdy vyšší než dosavadní mzdy, téměř hladově, stojí za to jednat! Nesmíme se nechat odradit současným stavem a musíme mít neustále na zřeteli, že partnera pro jednání musíme najít. Tak jako máte vy v podnicích svého partnera pro jednání při kolektivní smlouvě, musí být také pro náš svaz tento partner zřetelný a kompetentní i pro jednání na úrovni České rady OS KOVO.

Česká rada OS KOVO

Zkracování pracovní doby

Dnem 1. září 1991 nabyla účinnosti vyhláška MPSV č. 347/1991 Sb., o zabezpečení pracovníků organizací, kteří pracují po kratší pracovní dobu pro přechodné období a finanční potíže. Jde sice jen o právní úpravu na dobu čtyř měsíců, neboť tato vyhláška má platnost jen do konce letošního roku, ale vzhledem k četným dotazům ze ZO OS KOVO podáváme tuto základní informaci.

Je třeba připomenout, že vyhláška č. 347/1991 Sb. upravuje podmínky poskytování příspěvku k částečnému dorovnání poklesu mzdy a podmínky výběru organizací, jejichž pracovníkům je možné příspěvek poskytnout. Vztahuje se přitom na organizace, u nichž dochází k dočasnému snižování výroby či služeb v důsledku předchozích odbytových nebo finančních potíží vyvolaných neplněním mezinárodních hospodářských smluv, a na organizace s dočasným snižováním výroby a služeb v důsledku nepříznivých ekonomických dopadů restrukturalizace, přestože mají perspektivní výrobní programy, a na pracovníky těchto organizací, kteří sjednali kratší pracovní dobu.

Snižování výroby musí dle uvedené vyhlášky trvat nepřetržitě alespoň 4 týdny a pracovní doba v rámci sjednané kratší pracovní doby musí být v rozsahu od 39 do 93 procent délky stanovené týdenní pracovní doby. Vyhláška se nevztahuje na vedlejší pracovní poměry.

Příspěvek přísluší pracovníkovi vybrané organizace, jestliže sjednal s touto organizací kratší pracovní dobu, pokud zkrácení jeho stanovené týdenní pracovní doby nepřesáhne 70 procent. Příspěvek přitom přísluší ve výši 59 procent rozdílu mezi jeho průměrným výdělkem zjištěným naposled podle předpisů o zjišťování a používání průměrného výdělku před sjednáním kratší pracovní doby a hrubým výdělkem dosahovaným v kratší pracovní době. Předpisem o zjišťování a používání průměrného výdělku je vyhl. FMPSV č. 235/1988 Sb., která zatím platí a má být zrušena až s přijetím zákona o mzdě.

Příspěvek podle § 5 vyhl. č. 347/1991 Sb. není mzdou. Prospědky vyplácené na příspěvky pracovníkům k částečnému dorovnání jejich mzdy se hradí organizacím z účelově určených prostředků. Tyto prostředky se nezahrnují do mzdových prostředků.

Podle § 6, odst. 5 cit. vyhlášky náleží příspěvek i po dobu pobírání peněžité dávky nemocenského pojištění nahrazující mzdu, avšak jen tehdy, je-li výše dávky nemocenského pojištění ovlivněna sjednáním kratší pracovní doby.

To znamená, že pokud vznikl důvod pro poskytování peněžité dávky nemocenského pojištění ještě před sjednáním kratší pracovní doby, například pracovník se stal dočasně práce neschopným pro nemoc dne 31. října 1991, ale kratší pracovní doba s ním byla sjednána až od 15. listopadu t. r., poskytuje se dávka nemocenského pojištění ve výši zjištěné ke dni vzniku důvodu pro poskytnutí dávky a příspěvek se naposkytuje.

Naopak, pokud vznikl pracovníkovi důvod pro poskytnutí peněžité dávky nemocenského pojištění nahrazující mzdu teprve až později, tj. po sjednání kratší pracovní doby, a pracovník má z toho důvodu výši dávek nemocenského pojištění nahrazující mzdu ovlivněnou, čili má z toho důvodu například nižší nemocenské nebo podporu při ošetřování člena rodiny, poskytuje se mu příspěvek i po dobu poskytování dávek nemocenského pojištění.

NEMOCENSKÉ A DALŠÍ DÁVKY NAHAZUJÍCÍ MZDU

Ve vztahu k výši těchto dávek poskytovaných pracovníkovi, s nímž byla sjednána kratší pracovní doba, je třeba si především uvědomit, že nemocenské či jiná dávka nemocenského pojištění nahrazující mzdu, pokud pracovník dříve i nyní nedosahuje maximální výše čisté denní mzdy pro výpočet dávek nemocenského pojištění, tj. částky 180 Kčs, bude jako náhrada skutečně pobírané mzdy nižší než byla, když pracovník pracoval po plnou pracovní dobu a měl tedy vyšší výdělek.

Dle výkladu České správy sociálního zabezpečení se postupuje v těchto případech tak, že při změně pracovního úvazku se započítá výdělek pracovníka, který sjednal s organizací kratší pracovní dobu z uvedených důvodů, zjišťuje obdobně jako při změně základní mzdy s tím rozdílem, že výše ostatních započítávacích složek mzdy zúčtovaných před změnou pracovního úvazku se upraví v poměru nového a dřívějšího pracovního úvazku. Například s pracovníkem vybrané organizace odměňovaným hodinovou mzdou byla sjednána od 1. 9. 1991 do 31. 12. 1991 kratší pracovní doba z odbytových a finančních důvodů podle citované vyhlášky. Pracovní úvazek pracovníka se snížil ze 42,5 hodiny týdně na 39 hodin týdně. Tento pracovník 4. 11. 1991 onemocněl. Základ pro stanovení jeho nemocenského se bude zjišťovat z běžné měsíčně zúčtované výdělku z rozhodného období, které plyne od 1. 9. 1991 do 31. 12. 1991, a odděleně z ostatních započítávacích složek mzdy z rozhodného období, kterým je rok 1990. Ostatní započítávací složky mzdy je přitom třeba upravit v poměru nového a dřívějšího úvazku, tj. v tomto případě koeficientem 0,70.

Při zkracování pracovní doby podle vyhl. MPSV ČR č. 347/1991 Sb. dochází v některých organizacích též ke změně rozvržení týdenní pracovní doby na méně než pět pracovních dnů v týdnu. Protože nemocenské se poskytuje za pracovní, nikoliv kalendářní dny v týdnu, bude i nyní poskytováno pouze za pracovní dny. Pokud tedy dojde k úpravě pracovní doby tak, že pracovníci budou pracovat po přechodnou dobu pouze po dobu 4 pracovních dnů v týdnu, budou při dočasné pracovní neschopnosti dostávat nemocenské také skutečně jen za 4 pracovní dny v týdnu.

PŘÍDAVKY NA DETI

Pro vznik a trvání nároku na přídatky na děti se nepožaduje splnění jen podmínek na straně dítěte, zejména jeho nezaopatřenost, ale i splnění podmínek na straně pracovníka, z jehož pojištění se přídatky přiznávají. Mimo jiné jednou z takových podmínek je, že pracovník má ve svém zaměstnání pracovní úvazek odpovídající stanovené týdenní pracovní době. Podle zákoníku práce činí pracovní doba, nejvýše 43 hodin týdně. Jestliže organizace zavedla kratší pracovní dobu, je tato kratší pracovní doba stanovenou týdenní pracovní dobou pro účely přídatků na děti, a proto zkrácení pracovní doby nemá vliv na poskytování přídatků na děti.

V případech, kdy organizace na základě vyhl. č. 347/1991 Sb. sjedná s pracovníkem individuálně kratší pracovní dobu na přechodné předem dohodnuté období, aby nedošlo k neodvratnému poškození pracovníků, psuzuje se podle rozhodnutí MPSV ČR splnění podmínek pracovního úvazku pro účely přídatků na děti v době před sjednáním kratší pracovní doby podle citované vyhlášky. Jinými slovy — pro účely přídatků na děti je rozhodující pracovní úvazek, který měl pracovník před sjednáním kratší pracovní doby. Sjednání kratší pracovní doby podle vyhl. č. 347/1991 Sb. tedy také nebude mít vliv na poskytování přídatků na děti.

JUDr. Zdeněk Hájek, úsek odborové politiky OS KOVO

KOVÁK Týdeník Odborového svazu kovců v ČSFR • Vychází čtyřikrát v měsíci • Uzávěrka vždy ve středu • Copyright 1991 • Vy dáva Federální rada OS KOVO ve Vydavatelství a nakladatelství PRACE • Vedoucí redaktor Vítězslav Pospíšil • Redaktoři: Jaromír Dočka (pražská redakce), Ing. Jan Kollár (slovenská redakce) • Grafické úprava Radka Mrázová • Sekretářka redakce Irina Starčevská • Adresa pražská redakce: Gorkeho náměstí 23, 112 82 Praha 1 • Telefon: Praha — vedoucí redaktor 2114 2789, 2114 2448 • Redaktor 2114 2351 • Sekretariát 2114 2350 • Fax (02) 2114 2350 • Adresa slovenské redakce: Námestie Františka Zúpku 1, 815 70 Bratislava • Telefon 213 380, linka 217 • Cena výtisku 2,- Kčs • Předplatné ročně 96 Kčs • Rozšíření a objednávky přijímá Vydavatelství a nakladatelství PRACE, ADMINISTRACE, Václavské náměstí 17, 112 58 Praha 1, tel. 235 40 08, linka 333 nebo 552 • Redakci nevyžádané příspěvky se nevracují • Dohledací pošta Praha 07 • snížený poplatek povolen MPS, Praha č. j. zn. P/1 6196 ze dne 9. 11. 1978 • ISSN 0332 — 9270